

● Moerasheide. Foto: Theo Baas.

Moerasheide

Moerasheiden kunnen zich in het laagveengebied ontwikkelen bij voortgaande verzuring van veenmosrietlanden. Deze ontwikkeling wordt in gang gezet wanneer bloemrijke veenmosrietlanden door een beheer van jaarlijks maaien versralen en overgaan in een vegetatie waarin veenmossen en varens de overhand krijgen. Bij voortgaand maaibeheer kunnen deze varenrijke veenmosrietlanden zich ontwikkelen in de richting van moerasheiden. Het pakket veenmos wordt steeds hoger waardoor er een regenwaterlens ontstaat en de vegetatie steeds meer geïsoleerd raakt van het oppervlaktewater. Het milieu wordt voedselarmer, zuurder en natter en er ontstaat een biotoop met een hoogveenkarakter. Deze ontwikkeling start meestal in het centrum van het veenmosrietland. Ten slotte kunnen soorten als dophei, kraaihei, struikhei, lavendelhei en kleine veenbes zich vestigen. Daarnaast

maken de volgende soorten uit het varenrijke veenmosrietland deel uit van de vegetatie: ronde zonnedauw, waternavel, tormentil, veelbloemige veldbies, biezenknoppen, smalle stekelvaren, kamvaren en reukgras. Sommige moerasheiden worden gedomineerd door grote veenbes, beter bekend onder de naam cranberry. Dit is een ongewenste ontwikkeling omdat de soort oorspronkelijk niet inheems is en andere (heide)soorten verdringt.

Beheer

Over het algemeen worden moerasheiden jaarlijks gemaaid om opslag van bomen en struiken de baas te blijven. Wanneer er in het terrein weinig opslag van berken en/of bramen voorkomt kan minder frequent worden gemaaid waardoor er een microreliëf van veenmosbulten en heidestruikjes kan ontstaan.

Voorkomen

In Noord-Holland vinden we moerasheiden in het Vechtplassengebied en het Westeinderplassengebied en in de (voormalig) brakke laagveengebieden van Zaanstreek en Waterland. Het gaat altijd om kleine oppervlakten. De moerasheiden in gebieden met zoet oppervlaktewater en in de voormalige brakwatergebieden verschillen enigszins in soortensamenstelling.

Bedreigingen

Exoten als grote veenbes en zwarte appelbes kunnen een bedreiging vormen. Grote veenbes kan uitgebreide matten vormen waardoor andere soorten worden verdrongen en zwarte appelbes is berucht vanwege zijn ondergrondse uitlopers, waardoor de soort zeer moeilijk te bestrijden is.

Theo Baas
baas0828@planet.nl